

MILAN KOMAR: ŠKOFJELOŠKI
SONETI

I.

Spominjanje se reče po nemško
»Erinnerung«, kar pomeni do-
besedno ponotranjenje, in po
latinsko »recordatio«, kar pome-
ni dobesedno vrnitev v srce.

Kdor se spominja, vase se povrača,
v sam začetek, v prvo izhodišče,
si skrbno pota sem in tja preišče,
smeri po igri vetra ne obrača.

Pokoj in sprava sta njegova plača,
v globini lastni najde zatočišče,
je slep za videz, za zunanje blišče,
požene korenine v tla domača.

Spomin je znak notranjega življenja,
zahteven je do sebe, zvest resnici,
je stroga mera in zalet hotenja.

Je nepremičen kakor mestna vrata
in hiter kakor duh, podoben ptici.
Spomin in bistrost sta najožja brata.

II.

Loka kot »umbilicus mundi«,
popok, središče sveta. – »Günther
Grass je iz Gdanska, Uwe John-
son iz Cammina na Pomeran-
skem, Martin Walsler je iz
Wasserburga. Kako globoko so
ukoreninjeni v svojo rodno
zemljo! Tam se začinja vse,
kar vedo.« (Hans Magnus En-
zesberger)

Prijetno ni živeti na obodu,
vse sile iščejo poti v osredje,

pa naj gre za podredje kot priredje,
je človek vedno sredi v svojem svodu.

Čeprav je vse nestalno, vse v prehodu,
ni vse samo potek, samo sosledje,
so vozli, trdne točke, je zaledje,
se strinjajo stezè kot v tihem shodu.

Zavest je že središče in razpotje,
zavest ni nikdar del, ker je celota,
je svet v sebi, s težkimi razlogi.

Napredek je mogoč po lastni progi,
le tam se razodene vsa lepota,
življenja smisel, bivanjsko ganotje.

III.

Počelo (arhé) je nastavek, za-
gón, rodovitnost. »Arhé ni
nikdar arhaična.«

(Ernst Bloch)

Moč silovita nas poganja k rasti.
In če se kdo uporno ji ustavlja,
ne gre naprej, stoji, se obotavlja,
močí rasti so zanj močí propasti.

Razvoj navzven, ki v sonca je oblasti,
se v temi zemlje na skrivaj pripravlja;
tam, kar od zunaj pride, se presnavlja:
drevo, razraslo v prst, ne more pasti.

Zato je treba rasti brez prestanka,
vesolje vse nas v rodovitnost vabi,
iz rodovitnosti poraja se obilje.

Kjer je pomanjkanje, tam je nasilje;
kdor raste neprestano, ta ne grabi,
živi na svojem, ni najemna stranka.

Milan Komar je bil rojen 4. junija 1921 v Ljubljani. Ljudsko šolo je obiskoval v Škofji Loki, gimnazijo in univerzo pa v Ljubljani in v Torinu, kjer je med vojno doktoriral na pravni fakulteti.

Pred šestintridesetimi leti je bil prof. Milan Komar eden od ustanoviteljev Argentinske katoliške univerze v Buenos Airesu. Je njen titularni profesor za zgodovino moderne filozofije. Nekaj let je bil tudi dekan filozofske fakultete.

Njegovo drugo veliko področje dela, od leta 1952 naprej, je sodelovanje s skupinami psihologov in psihiatrov na tečajih in predavanjih o klasični filozofiji o človeku, njegovi duši in o etičnih vprašanjih.

Od vsega začetka prof. Komar sodeluje v slovenski skupnosti v Buenos Airesu. Sodeloval je pri SKA, dolga leta je predaval v SKASU in Visokošolskem tečaju. Je avtor knjige *Pot iz mrtvila* ter pisec

številnih razprav, razmišljanj in člankov tako v slovenščini kakor v španščini.

Papež Janez Pavel II ga je za njegovo delo odlikoval z redom komandanta vitezov reda sv. Gregorja Velikega, letos pa je postal častni član argentinskega medicinskega društva.

V septembru leta 1995 je po petdesetih letih prvič obiskal Slovenijo. V Ljubljani je imel dve predavanji, kjer je predstavil svoje glavno delo na področju filozofije: v prvem predavanju reperiodizacijo zgodovine moderne filozofije in v drugem problematiko globinske psihologije.

Bralcem LR se prof. Milan Komar predstavlja s ciklom filozofskih sonetov Škofja Loka (SS 1974). Z njimi je izpričal osebno povezanost z mestom mladeniškega zorenja in zgodovinski dogodek tisočletnice našega mesta svojsko povezal s sodobno filozofsko mislijo.